

Suositus 26/2018/tillväxt D 2018

Aikaisempi A 1769/tillväxt
asiakirjanumero
Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
suositusta 26/2018: Merenkulkualan hyvät työehdot

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto merkitsee ilmoituksen tiedoksi ja katsoo suosituksen 26/2018: Merenkulkualan hyvät työehdot neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suositus on muotoiltu seuraavasti:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vastustaa aktiivisesti ehdotuksia, jotka johtavat sosiaaliseen polkumyyntiin merenkulkualalla, ja tukee lainsäädäntöä, joka suojelee pohjoismaista palkka- ja työehtomallia.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ilmoitus

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto pyrkivät edistämään hyviä työehtoja ja säänneltyjä oloja pohjoismaisilla työmarkkinoilla ja säilyttämään palkka- ja työehdot, jotka tunnemme pohjoismaisena mallina. Pohjoismaiden ministerineuvosto tukee myös Pohjoismaiden neuvoston käsitystä siitä, että joihinkin elinkeinoihin kuten merenkulkuun voi liittyvä erityisiä haasteita. Pohjoismaiden ministerineuvoston työelämäalan yhteistyöohjelma 2018–2021 pitää tärkeänä tavoitteena huonojen työolojen, sosiaalisen polkumyynnin ja työmarkkinarikollisuuden torjumista. Yhteistyöohjelman tavoitteena on myös turvata säälliset olosuhteet työmarkkinoilla siten, että panostetaan vakiintuneen työelämän säilyttämiseen ja kehittämiseen Pohjoismaissa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa.

Pohjoismaisen työelämäalan yhteistyössä keskityttiin vuonna 2018 erityisesti panostuksiin, joiden tavoitteena oli turvata säälliset työolot sekä torjua huonoja työehtoja, sosiaalista polkumyyntiä ja työmarkkinarikollisuutta. Työelämän ministerineuvoston (MR-A) kokouksen yhteydessä huhtikuussa 2018 järjestettiin ministereille suunnattu teemakeskustelu, jonka aiheena oli ”hyvä järjestys työmarkkinoilla” (ordning och re-

da på arbetsmarknaden).

MR-A:n kokouksessa huhtikuussa 2018 Pohjoismaiden työministerit allekirjoittivat julkilausuman *Fair Competition and Fair Working Conditions*, joka lähetettiin EU:n komissaarille Marianne Thyssenille. Pohjoismaat pitivät tärkeänä sitä, että EU/ETA priorisoi säällisiä työoloja ja työvoiman oikeudenmukaista liikkuvuutta. Ministerien julkilausumassa painotettiin Euroopan komissiolle sitä, että toimia tarvitaan EU/ETA-tasolla, ja erityisesti korostettiin työmarkkinaosapuolten roolia pohjoismaisessa työelämämallissa.

Ruotsi priorisoi tätä teemaa puheenjohtajakaudellaan vuonna 2018 ja järjesti muun muassa Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen asiantuntijaseminaarin Tukholmassa 24. elokuuta 2018 aiheesta ”hyvä järjestys työmarkkinoilla”. Yksi seminaarin pääaiheista oli useammassa maassa toimintaa harjoittavien yritysten valvonta Pohjoismaissa. Tästä syystä myös Baltian maiden asiantuntijoita oli kutsuttu seminaariin. Yhteistyön tärkeys työmarkkinaosapuolten kanssa nostettiin erityisesti esiin, ja tästä syystä työmarkkinaosapuolilla oli keskeinen rooli seminaarissa. Islanti oli ilmoittanut, että se jatkaa aiheen käsittelyä puheenjohtajakaudellaan vuonna 2019.

Lisäksi voidaan mainita, että Pohjoismaiden ministerineuvoston valmistelemassa liikkuvuuden toimintasuunnitelmassa korostetaan, että säälliset olot työmarkkinoilla ovat perusedellytys työmarkkinoiden liikkuvuudelle Pohjoismaissa. Sen vuoksi liikkuvuutta pohjoismaisilla työmarkkinoilla tulee lisätä pohjoismaisen mallin mukaisilla toimilla.

Pohjoismainen työelämän ministerineuvosto (MR-A) käyttää kaudella 2017–2020 huomattavia resursseja tulevaisuuden työelämää käsittelevään hankkeeseen Norjan tutkimusäätiön Fafon johdolla. Hankkeessa etsitään vastauksia siihen, miten pohjoismainen työelämän malli voi toimia tulevaisuuden työelämässä, joka sisältää isoja muutoksia. Ensimmäinen hankkeen seitsemästä osaraportista¹ on julkaistu äskettäin, ja siinä hahmotellaan megatrendejä, jotka johtavat muutoksiin Pohjoismaiden työelämässä. Raportti suosittelee aktiivista pohjoismaista politiikkaa pohjoismaisen työelämämallin vaalimiseksi. Näin voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja ylläpitää saavutettua tasa-arvoa Pohjoismaissa. Ensimmäinen raportti toimii perustana uusille osahankkeille, ja erityisesti voidaan mainita, että tulevaisuuden osaraporteissa käsitellään työympäristöön ja työoikeuteen liittyviä haasteita Pohjoismaissa.

Koska tulevaisuuden työelämää koskevalla hankkeella on niin keskeinen asema pohjoismaisen työelämäsektorin toiminnassa vuosina 2017–2020, MR-A antaa Pohjoismaiden neuvostolle selonteon hankkeesta Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2019 istunnossa.

Työelämäsektorin kaikki toimet osoittavat, että hyvät työolot ja sosiaalinen turvallisuus ovat huomion kohteena haavoittuvilla aloilla kuten merenkulkualalla. Hyvät ja säännellyt työolot sekä oikeudenmukaiset kilpailuedellytykset ovat jatkossakin kes-

¹ [The Nordic future of work: Drivers, institutions, and politics](#), Fafö 2018

keisellä ja tärkeällä sijalla Pohjoismaiden ministerineuvoston työssä, sillä pohjoismainen työelämä tulee muuttumaan lisääntyvän liikkuvuuden, tekniikan kehityksen ja uusien työmuotojen myötä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo suosituksen näin ollen toteutetuksi.

Valiokunnan näkemykset

Pohjoismaiden ministerineuvosto/maat tuovat esille ilmoituksessaan, että ministereitä myöten työolot, pohjoismainen työmarkkinamalli ja sosiaalisen polkumyynnin sekä työmarkkinarikollisuuden torjunta ovat tärkeysjärjestyksen kärjessä. Pohjoismaiden neuvosto ilmaisi suosituksessaan haluavansa kuulla maiden kantoja ja aikoimuksia näiden sääntömuutosten suhteen. Tämä on nyt tehty.

Viestintäosastolta olemme saaneet kuulla, että merenkulkualan työehtoja koskeva suositus on yksi niistä suosituksista/asioista, jotka ovat saaneet eniten medianäkyvyyttä vuonna 2018. Tämä osoittaa selvästi, että kyse on erittäin ajankohtaisesta ja osittain tulenarasta asiasta.

Suositukseseen saadussa vastauksessa on mahdollisesti puutteena se, ettei se sisällä selkeämpiä viitteitä siitä, MITÄ ja MITEN ministerineuvosto ja hallitukset tekevät korjatakseensa näitä ongelmia. Kiinnostusta asiaan kuitenkin löytyy, se on selvää.

Ministerineuvosto tarjoutuu raportoimaan tulevaisuuden työelämää koskevasta hankkeesta istunnossa. Valiokunta pitää tätä tervetulleena, varsinkin kun otetaan koronakriisin aiheuttama poikkeuksellinen tilanne huomioon. Valiokunta pitää ministerineuvoston vastausta asianmukaisena ja sen takia valiokunnan mielestä Pohjoismaiden neuvosto voi katsoa merenkulkualan työehtoja koskevan asian olevan omalta osaltaan loppuun käsitelty.

Pohjolassa 25. toukokuuta 2020

Anders Eriksson (ÅF)

Arman Teimouri (L)

Eveliina Heinäluoma (sd.)

Helge André Njåstad (Frp)

Jaspur Langgaard (sb)

Juhana Vartiainen (kok.)

Lorena Delgado Varas (V)

Nils Aage Jegstad (H)

Orla Hav (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Mari Grung (A)

Stein Erik Lauvås (A)

Torhild Bransdal (KrF)